

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Veerpoortstraat 13

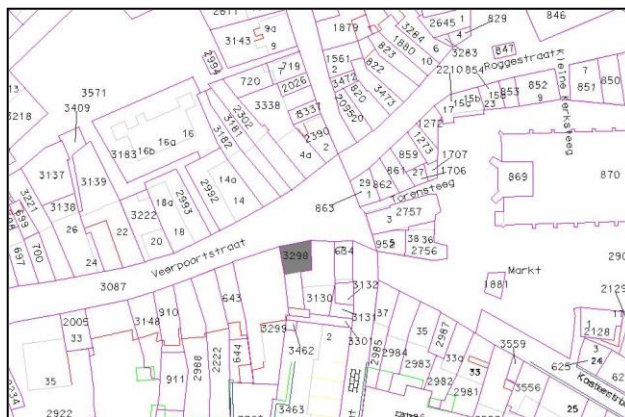
Monumentnummer : GM132

Straat : Veerpoortstraat
Huisnummer : 13
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 BL

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 3298

Naam object : ---
Bouwjaar : 1862
Bouwstijl : classicisme
Architect : Nb
Oorspronkelijke functie : woonhuis
Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 06-10-2014
Datum aanwijzing : 23-06-2015

Situering

Huis gelegen in de zuidelijke straatwand van de Veerpoortstraat in de historische binnenstad van Doesburg. De straat verbreedt zich voor het pand tot een driehoekig plein ten behoeve van de aansluiting met de Roggestraat aan de noordzijde en de Bresstraat/Kosterstraat aan de zuidzijde, een ruimtelijke oplossing die in de historische binnenstad van Doesburg bij diverse plekken waar wegen samenkomen is toegepast. Het pand staat met een stoep (gemeentelijk eigendom), waarin een keldertoegang is opgenomen, voor het huis aan de straat.

Opbouw

Tweelaags huis met een aangekapte aanbouw aan de achterzijde en een ommuurde tuin. Het pand heeft een rechthoekige, bijna vierkante, plattegrond onder een zadeldak evenwijdig aan de Veerpoortstraat. De zijmuren maken een kleine hoek ten opzichte van de straat. Het huis is onderkelderd, heeft een begane grond, een eerste verdieping en een zolder.

Historie

De Veerpoortstraat maakt deel uit van de vroegste stadsuitleg uit de eerste helft van de dertiende eeuw. De straat vindt haar oorsprong als toegangsweg van en naar de Veerpoortwal en looptijd uit tot een V-vormig plein bij de aansluiting op de Roggestraat en de Bresstraat. De straat functioneerde als toegangsweg van en naar de Veerpoort, die in 1673 in opdracht van de Franse koning Lodewijk XIV werd opgeblazen en niet werd herbouwd.

Beknopte bouwgeschiedenis

Pand dat, afgaande op de aanwezige kelder, balklagen en onderdelen van de kapconstructie, vermoedelijk in de late middeleeuwen tot stand kwam. Op zeker moment is tegen het huis een aanbouw met lessenaarsdak gebouwd. Later is door een kadastrale wijziging een derde deel van de achterbouw bij Veerpoortstraat 11 gaan horen.

In 1862 is het pand verbouwd in opdracht van Th.C. d'Herripon. Het kreeg toen het huidige aanzien en zal, gelet op de aanwezige trap, ook het interieur een nieuwe indeling en afwerking hebben gekregen. Naderhand is het rechter venster op de begane grond in de bestaande vormen verbreed tot etalageruit ten behoeve van een slagerij. Na het beëindigen van de slagerij is het pand in 1985 gerenoveerd, waarbij de indeling en afwerking op de begane grond en in mindere mate op de eerste verdieping wijzigde en de achterbouw gedeeltelijk werd gesloopt: het deel dat bij Veerpoortstraat 11 behoort is gehandhaafd.

Exterieur

Het pand heeft een vier vensterassen brede, gepleisterde voorgevel van twee bouwlagen hoog op een grijs gepleisterde plint. In de plint is links een keldertoegang opgenomen met twee schuin geplaatste, naar buiten draaiende houten luiken. De luiken zijn in 1985 vernieuwd. In de derde travee van links is de entree gesitueerd met links twee enkelruits schuifvensters met wisseldorpel (H-vensters) en rechts een enkelruits etalageruit, gevat in dun raamhout. De voordeur heeft een geprofileerd kalf met een enkelruits bovenlicht. De deur is uitgevoerd als meervaks paneeldeur en draait boven een zwaar gedimensioneerde, natuurstenen onderdorpel. De vensters op de verdieping zijn net als op de begane grond uitgevoerd als schuifvenster met wisseldorpel en voorzien van een verticale roede in de onderramen (zg. T-vensters). Alle vensters hebben kwartrond bovenhoeken en zijn voorzien van geprofileerde lijsten. Alle bovenramen zijn voorzien van blank glas-in-lood met een breukrand van geel kathedraalglas en rood uitgevoerde hoekruitjes. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een hoofdgestel bestaande uit een architraaflijst, een vlak houten fries en een geprofileerde kroonlijst, waarin de goot van het voorste dakvlak is opgenomen.

In het voorste dakschild zijn drie moderne dakramen aangebracht. De dakvlakken van het zadeldak zijn belegd met grijs gesmoorde, oude Hollandse pannen.

De eveneens gepleisterde achtergevel heeft een indeling met twee vensterassen links van de bij nummer 11 behorende uitbouw. Bouwsporen van het gesloopte deel van deze uitbouw zijn in de zijgevel van Veerpoortstraat 15 duidelijk bewaard gebleven. De vensterindeling en de vensterinvulling van de achtergevel zijn in 1985 nieuw tot stand gekomen en op de begane grond uitgevoerd als openslaande deuren met half en enkelruits bovenlicht, op de eerste verdieping met draairamen, vast half en enkelruits bovenraam. Ter hoogte van de zoldervloer zijn in de gevel enkele zwart geverfde staafankers van wisselende grootte aanwezig. De gevel wordt afgesloten met een zinken bakgoot. In het dakvlak, dat is belegd met roodgebakken, oude Hollandse pannen, zijn boven de vensterassen twee grote dakramen aangebracht.

Interieur

Kelder: het huis is geheel onderkelderd en de kelder is toegankelijk via een moderne houten steektrap met kwart. Het rechter deel van de kelder is voorzien van twee tongewelven naast elkaar, haaks op de voorgevel, ondersteund door gemetselde scheibogen op poeren. Het linker deel van de kelder is voorzien van een vlak betondek van betonlateien, waartussen een zg. broodjesvloer is aangebracht. Rechtsvoor zijn in de zijmuur een stel gekoppelde kaarsnissen aanwezig. Rechts achter heeft de kelder een kleine tongewelfde annex, mogelijk een restant van een oude achteringang tot de kelder. In de linker zijmuur zijn dubbele kaarsnissen meer naar achteren te vinden. Linksvoor voert een gemetselde keldertrap door de voorgevel naar de straat, waar de opening met houten luiken in de stoep is afgesloten. De kelder heeft een klinker bestrating, waar in de voorzijde een pekelbak is afgescheiden met halfsteens gemetselde muurtjes van circa een halve meter hoog.

Begane grond: deze heeft een indeling met een halletje dat toegang geeft tot een kamer links en een kamer rechts. Beide kamers zijn ongedeelde ruimten tussen voor- en achtergevel die achter het entreeportaal onderling toegankelijk zijn met dubbele glasdeuren. De linker kamer wordt van daglicht voorzien door twee schuifvensters met glas-in-lood in de bovenramen. De vensters zijn voorzien van houten vensterbanken en gepaneleerde binnenluiken. Het plafond wordt gevormd door de enkelvoudige, houten balklaag van de eerste verdieping. De kamer heeft aan de achterzijde een moderne, open keuken. Dit is een ruimte zonder directe daglichttoetreding. Naast de dubbele deur naar het rechtervetrek geeft een paneeldeur toegang tot de kelder.

De rechter kamer krijgt daglicht door het etalagevenster aan de straat en twee openslaande glasdeuren met bovenlichten aan de tuinzijde. Tussen de beide openingen een brede muurdam. Rechts voor in de zijmuur een gekoppeld stel kaarsnissen, ongeveer ter hoogte van een zelfde stel kaarsnissen in de kelder. Vergelijkbare kaarsnissen worden bijvoorbeeld in Zutphen veelvuldig aangetroffen en zijn een middeleeuws kenmerk.

In het vertrek is de enkelvoudige balklaag van de verdieping volledig in het zicht. De balken liggen evenwijdig aan de voorgevel en worden door twee zwaar gedimensioneerde onderslagbalken opgevangen. Deze zijn in de voor- en achtergevel gelegd. Alle balken zijn geschilderd. De toegepaste houtsoort kon niet worden vastgesteld. Linksachter in deze kamer voert een historische trap met kwart naar de eerste verdieping. De trap heeft een rijk gedecoreerde trappaal met klauwstukken, voluten en een gesneden druivetroos waar aan de bovenzijde een geprofileerde handlijst is geïntegreerd. De trappaal lijkt echter hergebruikt en uit een ander pand afkomstig te zijn. Met twee basementen is de trappaal op de juiste hoogte aangepast en ook de aansluiting van de handlijst op de rest van de trap lijkt moeilijk te passen. De balustrade heeft gedraaide, houten balusters.

Eerste verdieping: de indeling op de verdieping bestaat uit een centrale overloop, waar de handlijst van de trap vloeiend overgaat in de balustrade en vervolgens even vloeiend overgaat in het vervolg van de trap naar de zolder. De overloop krijgt daglicht

door een venster met draairamen en bovenlicht in de achtergevel. Links van de trap is een volledig modern afgewerkte badkamer aanwezig, rechtsachter een slaapkamer. Deze vertrekken zijn toegankelijk via paneeldeuren en zijn in 1985 tot stand gekomen. De vertrekken aan de straatzijde zijn in 1985 niet gewijzigd en via paneeldeuren met architraaflijsten toegankelijk. De kamers hebben eenvoudige stucplafonds met perklijsten. En krijgen elk daglicht door schuifvensters met T-ramen en met glas-in-lood in de bovenlichten.

Zolder: boven aan de trap geeft een opgeklampte delendeur toegang tot een ongedeelde zolder. Er is geen vlieringvloer aangebracht en de kapconstructie is volledig in het zicht. Deze bestaat uit hergebruikte eiken daksporen, in de nok tegen een nokgording gespijkerd. De gespannen worden halverwege de nok en de gebinten ondersteund door gordingen. Deze zijn in het verleden voorzien van geschoorde stijlen op de hoeken, die afsteunen op twee eiken dekbalkgebinten met kromstijlen en gepende verbindingen. De gebinten zijn in dwarsrichting met flieringbalken verbonden, geschoord met windschoren en voorzien van enkele telmerken, maar een systeem lijkt hier in niet te ontdekken. De kap is voorzien van modern, houten dakbeschot. Enkele dakramen zorgen voor daglichttoetreding.

Bouwdossiers

26-04-1862 het (ver-)bouwen van een pand voor Th.C. d'Herripon
22-04-1985 renovatie van een woonhuis
05-12-1989 het bouwen van een schuur

Literatuur

- Haans, Frank en H.J. van Capelleveen, *Beschrijving woonhuis Veerpoortstraat 13 Doesburg*, 18-5-1990 (adviesnr. 142)

Waardering

Het pand dateert in zijn huidige vorm overwegend uit 1862 met inbegrip van een oudere kern, mogelijk daterend uit de late middeleeuwen. Van de oudere kern zijn de kelder, zijmuren, (delen van) de balklagen en belangrijke delen van de kapconstructie bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de ligging van het pand aan de ter plaatse verbreedde Veerpoortstraat, de hoofdvorm van het pand met gepleisterde, harmonieus geproportioneerde voorgevel met zadeldak en de bewaard gebleven delen van de oudere voorganger.

Het pand Veerpoortstraat 13 is van belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het huis is architectuurhistorisch van belang vanwege het goed bewaard gebleven voorgevelontwerp uit 1862 dat wordt gekenmerkt door harmonieuze verhoudingen en als voorbeeld van eenvoudig gedecoreerd pleisterclassicisme, daterend uit het derde kwart van de negentiende eeuw.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de ligging van het pand aan de ter plaatse verbrede Veerpoortstraat en de bijdrage aan het straatbeeld.

Het huis is cultuurhistorisch van belang vanwege het goeddeels behouden gebleven casco van de voorganger en de verkavelingscontinuïteit.